

RIS.5039

Wat Emmen beweegt

Kadernota Sportbeleid 2011-2015

Emmen op weg met de Olympische gedachte

MEI 2011

I SAMENVATTING SPORTBELEID

Ontwikkelingen sportbeleid 2006-2010

De gemeente Emmen heeft in de afgelopen jaren al veel bereikt op het gebied van sport en bewegen. Zowel op het gebied van breedtesport als topsport. Zo heeft de gemeente 13 combinatiefunctionarissen aangesteld, nieuwe multifunctionele sportvelden aangelegd en extra middelen beschikbaar gesteld voor sport- en spelvoorzieningen in wijken en dorpen. Er is veel geïnvesteerd in het beheer en onderhoud van sportaccommodaties en in de ondersteuning van sportverenigingen. Meerdere grote sportevenementen vonden plaats, waarbij de prestigieuze la Vuelta in 2009 natuurlijk in het oog springt. Er zijn verscheidene sport-participatieprojecten opgezet. De gemeente heeft ook geïnvesteerd in onderzoek. Zo is er een Nulmeting uitgevoerd op het gebied van lichaamsbeweging en sportparticipatie van volwassenen.

Kadernota Sportbeleid 2011-2015

De hoofdlijnen van het gemeentelijk sportbeleid 2011-2015 zijn:

- De gemeente stelt zich ten doel om zoveel mogelijk inwoners te stimuleren tot sport en bewegen omdat dit bijdraagt aan een gezonde leefstijl en omdat sport leuk is;
- De gemeente streeft ernaar om de deelname gelijk te laten zijn aan het landelijk gemiddelde;
- Het stimuleren van een leven lang sporten. Hierbij ligt het accent voor de komende jaren op het bereiken van meer inactieve kinderen en jongeren, senioren, mensen uit lagere sociaal-economische milieus, mensen met een beperking of chronische aandoening;
- Het verhogen van de kwaliteit van de sportbeoefening;
- Actieve inzet op het Drents Olympisch Plan en de doelstellingen: iedereen doet mee, iedereen vitaal, Emmen op de kaart en Emmen is kansrijk
- Sport verbinden met volksgezondheid en onderwijs, welzijn, zorg en cultuur
- Sport inzetten om overgewicht te verminderen, overmatig alcoholgebruik tegen te gaan en depressies en eenzaamheid te verminderen;
- Nadrukkelijke samenhang realiseren tussen WMO- en sportbeleid, waarbij het kerndoel participatie is;
- Het breedtesportbeleid meer wijkgericht in te vullen;
- Sport te verbinden met economie en citymarketing;
- Topsport en talentontwikkeling te stimuleren en te ondersteunen;
- Samenwerking met sportscholen en anders georganiseerde sporters te bevorderen;
- Sportverenigingen te ondersteunen en met hen te bespreken welke verschillende rollen ze kunnen vervullen.

Sport is van belang voor de gezondheid en voor het welbevinden van mensen. Sport is van waarde als zelfstandige entiteit en als middel om andere maatschappelijke doelen te realiseren.

Sportvoorzieningen en –evenementen leveren een belangrijke bijdrage aan een goed woon- en leefklimaat en aan een bloeiende economie. Met een breed sportaanbod, aantrekkelijke sportevenementen en uitnodigende, goed bereikbare voorzieningen kan en wil Emmen zich in de periode 2011 – 2015 op de kaart zetten. Het Knelpuntenfonds wordt in 2012 geëvalueerd. Het aantal combinatiefunctionarissen wordt tot 2012 uitgebreid tot ruim 15 formatieplaatsen. In lijn met landelijke doelstellingen, zal de gemeente zich verder inzetten om sport en bewegen onder haar inwoners te stimuleren. Voor de realisatie hiervan wordt ingezet op samenwerking met sportorganisaties, onderwijs-, welzijns- en zorginstellingen, Emmen Revisited en het maatschappelijk middenveld.

Sport verbindt

Sport verbindt mensen. Het gemeentelijk beleid is er nadrukkelijk op gericht om sport met andere sectoren en beleidsterreinen te verbinden. Dit geldt voor de verbinding van sport met

volksgezondheid, onderwijs, welzijn, zorg en cultuur en voor de verbinding met economie en citymarketing. Het stimuleren van topsport en het binnenhalen van evenementen waarmee de gemeente Emmen en de provincie Drenthe zich op de kaart zetten vallen hier eveneens onder. Het verbinden van topsport en breedtesport bij dergelijke evenementen is van belang, als ook de focus op het ontwikkelen van nieuw talent.

De verbinding wordt ook gevonden in het Drents Olympisch Plan 'Drenthe 2028'. Het doel van het plan is om een breed gedragen, integraal sportbeleid te ontwikkelen waarin de topsport, breedtesport, reguliere en aangepaste sporten zijn geïntegreerd. In de afgelopen jaren is dit plan sterk verbreed tot een integraal programma met doelstelling op het gebied van economie, welzijn, ruimte, volksgezondheid en sociale cohesie. De visie van 'Drenthe 2028' is dat sport de kracht heeft om processen op gang te brengen op sociaal-maatschappelijk, economisch, ruimtelijk, welzijns- en gezondheidsgebied. Sport werkt als een inspiratiebron, het zorgt voor ontmoeting en bindt mensen.

Topsport

In de periode 2011-2015 zal het topsportbeleid van de gemeente erop gericht zijn om ondersteuning te geven aan topsportverenigingen/-stichtingen en individuele topsporters die uitkomen op het hoogste niveau van een erkende sportbond in Nederland (voor voetbal geldt hierbij: ere- en eerste divisie). Daarnaast blijft de gemeente Emmen inzetten op talentontwikkeling.

Op deze wijze worden drie doelen centraal gesteld:

- breedtesport onder de aandacht brengen en daarmee de sportdeelname verhogen,
- gerichte inzet op ondersteuning van topsport met een duidelijke focus en beloning van prestatie,
- Emmen als energieke gemeente, waaronder dus topsport, in beeld brengen.

Integraal beleid

Het sportbeleid wordt nog meer integraal beleid. Samenwerking en afstemming intern en extern zijn hiervoor noodzakelijk. Als het gaat om de verbinding met andere sectoren en beleidsterreinen kunnen sport en bewegen uitstekend bijdragen aan het bestrijden van problemen als overgewicht, diabetes, depressies en eenzaamheid. De gemeente wil samen met de sport- en gezondheidszorgorganisaties schadelijk alcoholgebruik in sportkantines terugdringen en voorlichting geven over de negatieve gevolgen van roken en drugsgebruik.

Daarnaast blijft de gemeente zich uiteraard inzetten voor het beheer, onderhoud en monitoren van sport- en spelaccommodaties. Eventuele nieuwe sport- en spelvoorzieningen kunnen alleen worden gerealiseerd als verouderde accommodaties kunnen worden afgestoten. Het beleid met betrekking tot sportaccommodaties zal worden afgestemd met ander accommodatiebeleid, waaronder bijvoorbeeld multifunctionele accommodaties en de nota 'Accommodatiebeleid geaccommodeerd' die in 2008 is vastgesteld.

II INHOUDSOPGAVE

<i>I</i>	<i>SAMENVATTING sportbeleid</i>	2
<i>II</i>	<i>Inhoudsopgave</i>	4
<i>1</i>	<i>INLEIDING</i>	5
1.1	Gemeentelijk beleid en sportaanbod	5
1.2	Ontwikkelingen 2006-2010	5
<i>2</i>	<i>SPORTBELEID 2011-2015</i>	9
2.1	Doelstellingen van sport en bewegen	9
2.2	Sport in samenhang met volksgezondheid, onderwijs, welzijn en zorg	9
2.3	Aandachtspunt gedragsverandering	13
2.4	Topsport en talentontwikkeling	13
2.5	Emmen en de Olympische beweging	14
<i>3</i>	<i>ACTIEPUNTEN</i>	16
3.1	Speerpunten volksgezondheidsbeleid	16
3.2	Doelgroepenbeleid	16
3.3	Topsport en talentontwikkeling	17
3.4	Topsport- en breedtesportkoppeling bij evenementen	18
3.5	Drents Olympisch Plan	18
3.6	Samenwerking met sportscholen en individuele groepen	18
3.7	Beweegbuurten en wijkgerichte aanpak	19
3.8	Nieuwe versus oude voorzieningen	19
3.9	Jaarlijkse schouwen en homerunsysteem	19
3.10	Evaluatie en monitoren	19
<i>4</i>	<i>FINANCIERING</i>	21
<i>5</i>	<i>BRONNEN</i>	22

1 INLEIDING

1.1 Gemeentelijk beleid en sportaanbod

De gemeente Emmen heeft een bijzonder gedifferentieerd sportaanbod. Een aanbod dat wordt uitgevoerd door ruim 220 sportverenigingen en tientallen commerciële sportaanbieders zoals fitnesscentra, zwemscholen en golfbanen. Er zijn uitstekende mogelijkheden om in de directe woonomgeving te bewegen en te sporten in de openbare ruimte. Hiermee is de gemeente zeer aantrekkelijk voor sporters, sportliefhebbers en mensen die willen bewegen.

De gemeente Emmen wil iedereen die kan goede mogelijkheden bieden voor sport en bewegen. Geen enkele groep mag uitgesloten zijn van sportdeelname. Hiervoor zijn effectieve sportstimuleringsprojecten opgezet onder regie of uitvoering van de gemeente. De gemeente zoekt hierbij nadrukkelijk samenwerking met de diverse partners in het veld.

Sport is van belang voor de gezondheid en voor het welbevinden van mensen. Sportvoorzieningen en – evenementen leveren een belangrijke bijdrage aan een goed woon – en leefklimaat en aan een bloeiende economie. Een breed sportaanbod, aantrekkelijke sportevenementen en uitnodigende, goed bereikbare voorzieningen kunnen een factor zijn in de afweging voor potentiële inwoners en bedrijven om zich in Emmen te vestigen. Sportevenementen hebben uitstekende mogelijkheden voor de promotie en profilering van de gemeente Emmen en de provincie Drenthe. Zo hebben honderdduizenden mensen genoten van de Drentse Fiets4daagse en is de Drentse Fiets4daagse een begrip geworden. Het gemeentelijke en provinciaal beleid is er op gericht om in de toekomst meer nationale en internationale sportevenementen naar Emmen en Drenthe te halen. Het grote succes van La Vuelta 2009 heeft bewezen dat de provincie Drenthe en de Drentse gemeenten uitstekend in staat zijn om dergelijke internationale topsport -evenementen te organiseren.

De gemeente Emmen heeft het eigendom en beheer onder zich van het overgrote deel van de sportvoorzieningen. Hieronder vallen sporthallen, sportparken, gymzalen, overdekte zwembaden, multifunctionele sportvelden en sport- en spelvoorzieningen. De gemeente is eigenaar van meer dan 60 voorzieningen en vele speeltuinen en speeltoestellen in alle wijken en dorpen. Hierbij is Sportpark 'De Meerdijk', waar tientallen verenigingen zijn ondergebracht, als één voorziening geteld. Het onderhoud van de sportparken en gebouwen wordt uitgevoerd op basis van jaarlijkse schouwen en onderhoudsprogramma's. Dit laatste gebeurt met het *Homerunsysteem*, een systeem voor meerjarenonderhoud van gebouwen.

Naast de gemeentelijke sportvoorzieningen zijn er in de gemeente Emmen drie sporthallen en vier openluchtzwembaden, die eigendom zijn van een beheersstichting. Jaarlijks ontvangen deze stichtingen van de gemeente een exploitatiesubsidie.

1.2 Ontwikkelingen 2006-2010

In de afgelopen vier jaren heeft de gemeente veel geïnvesteerd in sport en bewegen. Enerzijds in het stimuleren van 'een levenlang sporten' en anderzijds in de (mede-)organisatie van grote topsportevenementen. Tevens wordt met sport en bewegen nadrukkelijk ingezet op het realiseren van de doelstellingen van het volksgezondheidsbeleid en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO).

WK jeugdvoetbal 2005 Emmen

In juni/juli 2005 vond het WK voetbaltoernooi voor spelers tot 20 jaar plaats in Emmen en vijf andere steden van Nederland (Kerkrade, Utrecht, Tilburg, Enschede en Doetinchem). Aan dit topvoetbaltoernooi hebben 24 landen meegedaan. Hiermee heeft Emmen laten zien dat de gemeente en

sportverenigingen, samen met vele enthousiaste vrijwilligers, in staat zijn om grote sportevenementen te organiseren.

La Vuelta 2009

In 2009 werd voor het eerst 'La Vuelta' buiten Spanje gestart. Met de start van deze prestigieuze fietsronde in Assen en de finish van de tweede etappe in Emmen heeft Drenthe zich op de kaart gezet. Het streven is om 'La Vuelta' in 2013 weer naar Drenthe te halen.

Schouw en afspraken met sportverenigingen

Jaarlijks voert de gemeente Emmen van januari tot maart een schouw uit. In deze schouw worden afspraken gemaakt met verenigingen om de kwaliteit van de kleedkamers, gymlokalen, sporthallen, velden en bestrating van de sportparken te verbeteren. Naar aanleiding van de schouwen worden onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.

Convenant gemeente Emmen - KNVB (voetbal-)verenigingsondersteuning

In november 2006 heeft de gemeente met het KNVB district Noord een convenant gesloten voor de gezamenlijke ondersteuning van voetbalverenigingen. De KNVB heeft een onderzoek uitgevoerd naar de vitaliteit van de verenigingen. Met dit onderzoek is goed inzicht verkregen in het beleid, de organisatie, de accommodatie, de financiën, communicatie en waarden en normen, zoals plezier en respect van de verenigingen. De uitvoering van de afspraken die zijn gemaakt in het convenant heeft ertoe geleid dat de voetbalverenigingen vitaler zijn geworden.

Rapportage Sportaccommodaties voetbalverenigingen

Op verzoek van de gemeente heeft de KNVB de uitkomsten ten aanzien van het onderdeel accommodaties gebundeld in een aparte rapportage, genaamd: 'Sportaccommodaties van de voetbalverenigingen in de gemeente Emmen' (maart 2009). In deze rapportage is ingegaan op de kwaliteit en kwantiteit van de wedstrijdvelden, de trainingsvelden, de kleedkamers, de omgeving van het complex en het onderhoud. De gemeente heeft middelen beschikbaar gesteld om knelpunten die naar voren zijn gekomen uit het onderzoek op te lossen. Zo zijn sportvelden en kleedaccommodaties vernieuwd en is achterstallig onderhoud aangepakt.

Nulmeting Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB) Emmen 2009

Sport Drenthe heeft in 2009 een nulmeting uitgevoerd op het gebied van lichaamsbeweging en sportparticipatie van volwassenen. De bevindingen hiervan zijn opgenomen in de 'Nulmeting NASB Emmen 2009'. Dit onderzoek heeft plaatsgevonden in het kader van het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB) en is van groot belang voor de verdere ontwikkeling van integraal sportbeleid. Zo is er veel geïnvesteerd in brede scholen, het basisonderwijs en welzijns- en gezondheidszorginstellingen om kinderen en jongeren nog meer te laten bewegen en sporten.

Aanleg van multifunctionele sportvelden

De gemeente heeft tot en met 2010 in diverse dorpen en wijken multifunctionele sportvelden aangelegd. In 2011 worden nog eens 5 à 6 multifunctionele sportvelden aangelegd. Multifunctionele sportvelden zijn sportvelden waar activiteiten voor en door bewoners kunnen worden georganiseerd. Bewoners hebben een rol bij het beheer van het sportveld. Zo signaleren zij zaken die de veiligheid of goede sfeer negatief (kunnen) beïnvloeden. Er zijn plannen voor verdere uitbreidingen in de komende jaren. Bovendien zijn er middelen vrijgemaakt voor de aanleg van kunstgrasvelden, in 2011 zullen 3 kunstgrasvelden aanbesteedt worden. Deze kunstgrasvelden kunnen niet alleen door sportverenigingen maar ook door andere groepen en scholen worden gebruikt. De gemeente draagt hiermee bij aan een positief sportklimaat.

Deze multifunctionele sportvelden maken Emmen aantrekkelijk. Inwoners, met name kinderen en jongeren, kunnen in de buurt waarin zij wonen op een veilige en goede manier sporten en elkaar ontmoeten. De organisatie van activiteiten op multifunctionele sportvelden blijken een positieve invloed te hebben op het terugdringen van kleine overlast in een wijk (M. Nanninga, RUG, 2007).

Extra middelen voor sport- en spelvoorzieningen

Vanaf 2008 zijn er extra middelen beschikbaar gesteld voor multifunctionele sport- en spelvoorzieningen. Als gevolg van strenge wetgeving waren er in de jaren daarvoor spelvoorzieningen verdwenen omdat ze niet meer aan de veiligheidseisen voldeden. Mede dankzij een initiatief van de gemeenteraad en een bijdrage van de Erkende Overlegpartners zijn er de laatste jaren vele nieuwe spelvoorzieningen geplaatst en is de omgeving zodanig aangepast dat kinderen meer uitgedaagd worden om te bewegen. Bewoners zijn actief betrokken bij de plaatsing van spelvoorzieningen. Zo zijn er onder andere speeltoestellen geplaatst in Emmerhout, Nieuw-Dordrecht, Erica, Emmer-Erfscheidenveen, Nieuw-Amsterdam, Bargerveer, Emmer-Compascuum, Bargeres, Parc Sandur, Klazienaveen en Zuidbarge. In Schoonebeek is een nieuwe skatevoorziening geopend. Kinderen en jongeren kunnen zo dichtbij huis bewegen en sporten en elkaar ontmoeten.

Een beweegvriendelijke omgeving

De gemeente zet zich in het kader van volksgezondheidsbeleid in voor “een beweegvriendelijke omgeving”. Een beweegvriendelijke omgeving nodigt uit tot wandelen, fietsen, sporten en bewegen. Zo is een bijzonder gezondheidstoestel geplaatst bij het verzorgingstehuis De Horst. Emmen is een van de drie gemeenten in Nederland die een dergelijk toestel heeft. Er zijn plannen voor een tweede toestel. Het gezondheidstoestel wordt gebruikt om senioren de mogelijkheid te bieden meer te bewegen en oefeningen te doen waardoor hun gezondheid op peil blijft. Dit vindt plaats onder begeleiding van fysiotherapeuten.

Naast bewoners van het woonzorgcentrum kunnen inwoners uit de buurt gebruik kunnen maken van het toestel. De gemeente en de Welzijngroep Sedna werken dit gezamenlijk uit in het kader van seniorenparticipatie. De gemeente zal in overleg tussen de verschillende gemeentelijke afdelingen, Emmen Revisited en maatschappelijke organisaties afspraken maken om activiteiten en de inrichting van wijken en dorpen nog beweegvriendelijker te maken.

Beheer, onderhoud, evaluatie en monitoren

De gemeente zorgt voor beheer en onderhoud van sporthallen, gymzalen, multifunctionele sportvelden en andere sportvoorzieningen. Op basis van regelmatige evaluaties en monitoren wordt duidelijk welke aanpassingen eventueel nog moeten worden uitgevoerd.

De gemeente Emmen maakt gebruik van het zogenaamde *Homerunsysteem*, waarin het 10 jaren-onderhoud van gebouwen wordt bijgehouden. Op basis van dit systeem worden jaarlijks keuzes gemaakt over het uit te voeren onderhoud aan gebouwen van dat jaar.

Voor het uitvoeren van groot onderhoud is de relatie gelegd met het vastgestelde accommodatiebeleid. De resultaten van het grootschalig accommodatieonderzoek geven inzicht in het daadwerkelijk onderhoudsniveau en zijn gebruikt voor vervolgafspraken over onderhoud.

Evaluatie Knelpuntenfonds

In het gemeentelijk Knelpuntenfonds is tot 2012 € 100.000,- per jaar beschikbaar gesteld voor de stichtingen die een sporthal of openluchtbad exploiteren. Voor een sluitende exploitatie verleent de gemeente subsidie en wanneer nodig ook een bijdrage voor onderhoud van de accommodatie. In 2012 zal een evaluatie plaatsvinden van het Knelpuntenfonds. Doel hiervan is na te gaan of het Knelpuntenfonds eventueel aanpassingen behoeft. Hierbij zal ook een relatie worden gelegd met het algemene subsidie- en accommodatiebeleid.

Bevordering participatie

Er is de afgelopen jaren aantoonbaar voortgang geboekt op het gebied van participatie. Dit geldt zowel voor de jeugd in zijn algemeenheid, als in het kader van minimabeleid. Concrete voorbeelden hiervan zijn de Sportpas en het gratis zwemmen op woensdagmiddag in 2009 en 2010. Alle basisschoolleerlingen uit de gemeente Emmen konden op woensdagmiddag gratis zwemmen in de overdekte zwembaden. De combinatiefunctionarissen die vanaf 2008 zijn aangesteld, hebben duidelijk een rol gespeeld om meer leerlingen van basisscholen actief te laten deelnemen aan sport en spel. Ook

zijn er jongerencoaches aangesteld om jongeren individueel te begeleiden en eventuele overlast in wijken en dorpen te verminderen.

Extra aandacht is en wordt besteed om mensen, die tot nu toe niet actief waren, te motiveren tot bewegen en sport. Ook kinderen en jongeren en mensen met een beperking worden extra gestimuleerd.

2 SPORTBELEID 2011-2015

2.1 Doelstellingen van sport en bewegen

De gemeente Emmen stelt zich ten doel om zoveel mogelijk inwoners te stimuleren tot sport en bewegen omdat dit bijdraagt aan een gezonde leefstijl en omdat sport leuk is. Voorheen lag de nadruk bij sportbeleid vooral op de jeugd. De laatste jaren is er binnen sportbeleid ook meer aandacht voor het belang van sport en bewegen voor senioren. Sport en bewegen kunnen een goede bijdrage leveren aan maatschappelijke participatie, integratie en sociale cohesie. Daarnaast kunnen sport en sportevenementen een bijdrage leveren aan de economische ontwikkeling en werkgelegenheid van Emmen en Drenthe. Sport is een goed middel om Emmen en Drenthe op de kaart te zetten.

Concrete doelstellingen van het beleid:

- De deelname aan sport in de gemeente Emmen is gelijk aan het landelijk gemiddelde;
- Het stimuleren van een leven lang sporten;
- Het verhogen van de kwaliteit van de sportbeoefening;
- Actieve inzet op het Drents Olympisch Plan.

Deze doelstellingen zijn geformuleerd naar aanleiding van activiteiten, beleid en projecten waarvoor de gemeente zich de laatste jaren heeft ingezet.

De afgelopen jaren is nadrukkelijk geïnvesteerd in zowel de breedtesport als topsport. Het voornemen is om hier de komende periode mee door te gaan. De gemeente zal voor de komende jaren nog nadrukkelijker inzetten op de samenhang van sport met andere sectoren en beleidsterreinen. Dit geldt in het bijzonder voor de verbinding van sport met volksgezondheid en onderwijs, welzijn, zorg en cultuur als voor economie en citymarketing.

2.2 Sport in samenhang met volksgezondheid, onderwijs, welzijn en zorg

Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) streeft ernaar dat mensen meer sporten en bewegen, vanwege de vele positieve effecten. Het is goed voor de gezondheid, het vergroot de samenhang in de maatschappij en (top)sport is een bron van nationale trots. De aandacht gaat uit naar de mensen die niet of nauwelijks sporten. Het beleid van VWS is er derhalve op gericht de drempel tot sporten en bewegen voor die groepen mensen te verlagen en aansluitend op het behouden van de betrokkenheid bij sport gedurende verschillende levensfasen. Ook het Olympisch Plan 2028 wordt door het ministerie van VWS ingezet om een grotere deelname van Nederlanders aan sport te bereiken. De gemeente Emmen sluit hierbij aan met de doelstellingen: deelname aan sport, een leven lang sporten en inzet op het Drents Olympisch Plan.

Sportdeelname en een leven lang sporten

Monitoring van het landelijk sportbeleid gebeurt onder meer via de ‘Richtlijn Sportdeelname Onderzoek’ en de ‘Nederlandse Norm Gezond Bewegen’.

Om de deelname aan sport te kunnen meten en vergelijken wordt sinds 2000 gebruik gemaakt van de ‘Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (RSO)’, een standaardmodel met onderzoeksvragen en –methoden. Door gebruik te maken van de RSO kunnen de cijfers van de gemeente Emmen worden vergeleken met cijfers uit andere gemeenten en landelijke cijfers. Ook maakt het vervolgmetingen mogelijk. Het ijkpunt voor succesvol sportbeleid ten behoeve van de deelname aan sport is dan het landelijk gemiddelde van sportdeelname van verschillende doelgroepen. Uit het onderzoek dat het

ministerie in december 2010 heeft laten uitvoeren, blijkt onder meer, dat de helft van de Nederlanders van 6 jaar en ouder minstens 40 weken per jaar aan sport doet. Ook komt uit dat onderzoek naar voren dat 45-65-jarigen van nu veel meer aan sport doen (49%) dan hun leeftijdsgenoten in 1991 (31%). In andere leeftijdsgroepen is die groei niet zo sterk. Daarentegen weet de verenigingssport volwassenen en ouderen nog niet goed vast te houden.

Om te meten wat de mate is waarin men sport en beweegt, is de 'Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB)' ontwikkeld. De NNGB gaat over voldoende bewegen. Men beweegt voldoende als men minimaal 5 dagen in de week 30 minuten (60 minuten voor jongeren tot 18 jaar) matig intensief beweegt. De NNGB wordt ook wel de beweegnorm genoemd.

Het Ministerie heeft voor 2012 concrete doelen voor de beweegnormen opgesteld:

- In 2012 is het percentage volwassenen (18+) dat aan de beweegnorm voldoet minimaal 70%;
- In 2012 is het percentage jeugdigen (4-17 jaar) dat aan de beweegnorm voldoet minimaal 50%;
- In 2012 is het percentage inactieve volwassen Nederlanders maximaal 5%.

De gemeente Emmen zet zich in om dit beleid uit te dragen en heeft zich ten doel gesteld dat het percentage volwassenen en jeugdigen dat aan de beweegnorm voldoet, gelijk is aan het landelijk gemiddelde. Hiervoor zijn de bovengenoemde beweegnormen in 2008 in het College vastgesteld. Het 'Nationaal Actieplan Sport en Bewegen' wordt ingezet om dit doel te behalen. Hierop wordt ook gemonitord. Uit de 'Nulmeting Nationaal Actieplan Sport en Bewegen Emmen 2009' blijkt dat 43% van de inwoners van de gemeente Emmen voldoet aan de 'Nederlandse Norm Gezond Bewegen'. Dit is nog onder de voor 2012 landelijk vastgestelde minimale percentages van 50 en 70%. Uit vervolgonderzoek moet blijken of daar nu wel aan wordt voldaan. Van de inwoners in Emmen is in 2009 4% 'inactief'. Daarmee zit Emmen al onder het maximaal landelijk percentage voor 2012 (5%). Inactief betekent dat men op geen enkele dag in de week minimaal 30 minuten matig intensief beweegt. Afsproken is, dat een vervolgmeting in 2011 wordt uitgevoerd. Daarvan zijn de uitkomsten nog niet bekend.

Uit de nulmeting in 2009 is verder naar voren gekomen, dat

- 60% van de inwoners van de gemeente Emmen deelneemt aan sport;
- 24% van de inwoners is lid van een sportvereniging;
- 40% van de Emmen bevolking in ongeorganiseerd verband sport.

Het vervolgonderzoek uit 2011 moet duidelijk maken of, per leeftijdsgroep, het landelijk gemiddelde van sportdeelname wordt gehaald.

Volksgezondheid

De 'Nulmeting Nationaal Actieplan Sport en Bewegen Emmen 2009' legt ook een relatie met andere beleidsterreinen, zoals volksgezondheid. Hier mee wordt inzichtelijk gemaakt wat de positieve effecten van sporten en bewegen zijn. Naast onderzoek naar sportdeelname van 65-plussers en mensen met een beperking en/of chronische aandoening, is derhalve ook onderzoek gedaan naar gezondheidskenmerken. Hieruit is gebleken dat 46% van de inwoners van de gemeente Emmen overgewicht heeft en 15% obesitas. Het percentage overgewicht en obesitas wordt hoger met het toenemen van de leeftijd. Deze cijfers zijn nadrukkelijke aanleiding om meer te doen aan de strijd tegen overgewicht. Mensen met overgewicht zijn minder gezond. De kans op hart- en vaatziekten en diabetes is aanzienlijk groter dan bij mensen die geen overgewicht hebben.

De gemeente gaat in samenwerking met de GGD, Sport Drenthe, scholen en maatschappelijke organisaties verdere concrete projecten ontwikkelen en uitvoeren om overgewicht en obesitas tegen te gaan. Psychologen hebben een nieuwe richtlijn met betrekking tot obesitas vastgesteld, waardoor er meer eenduidigheid in de diagnose en behandelingen kan worden gerealiseerd. Eén van de uitwerkingen hiervan is het sportloket bij het Scheper Ziekenhuis Emmen ter ondersteuning van het revalidatieproces van mensen. Het doel is uiteindelijk doorgeleiding naar sport en bewegen.

Ook worden in het kader van volksgezondheid en sport andere projecten georganiseerd. Voorbeelden hiervan zijn de aanpak van schadelijk alcoholgebruik in sportkantines en voorlichting over de gevolgen van roken en drugsgebruik. De komende jaren zullen voorlichting en projecten over de gevolgen van alcohol, roken en drugsgebruik via integraal beleid nadrukkelijk aan de orde komen. Een van de voorbeelden is de campagne 'Makluk zat', om alcoholmisbruik onder jongeren tegen te gaan en terug te dringen.

Tegengaan sociaal isolement

Geïntervieweerd is of mensen zich eenzaam voelen omdat eenzaamheid ook een indicatie van gezondheid is. Uit onderzoek van Sport Drenthe (Drentse sportmonitor 2008) blijkt, dat 40% van de inwoners in de gemeente in meer of mindere mate eenzaam is. Dat is (te) veel en aanleiding om ook hiermee aan de slag te gaan. Verder is uit dit onderzoek naar voren gekomen dat eenzaamheid toeneemt met de leeftijd. Reden om de aandacht vooral uit te laten gaan naar ouderen met eenzaamheidsgevoelens.

In samenwerking met maatschappelijke organisaties zijn afspraken gemaakt om bij activiteiten en bepaalde vormen van hulpverlening een aanbod met beweging te ontwikkelen. Zo is het streven om in het kader van algemeen maatschappelijk werk ook wandel- en loopgroepen te organiseren omdat deze een positieve uitwerking hebben op de gezondheid en op maatschappelijke activering. Daarmee kan eenzaamheid terug worden gedrongen. Daarnaast zullen verschillende wandel- en fietsroutes, specifiek geschikt voor senioren, in wijken worden aangelegd.

Vet Cool Gezond

Samen met Sport Drenthe is het project 'Vet Cool Gezond' uitgevoerd. Dit is een project rond jongeren en leefstijl. Op 30 basisscholen is drie dagdelen besteed aan sport, gezonde voeding en gezonde beweging. Kinderen en ouders hebben een huiswerkboekje ingevuld. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan bewustwording over voeding, beweging en sport. Er is afgesproken dat de combinatiefunctionarissen een vervolg geven aan dit project en aan deze werkzaamheden. Momenteel wordt hier vorm en inhoud aan gegeven.

Sociale weerbaarheid in de blokken

In 2008 is het project 'Sociale weerbaarheid in de blokken' van start gegaan. Op verschillende basisscholen en de het Esdalcollege in het kwadrant 'De Blokken' zijn weerbaarheidstrainingen gegeven. Op basis van een nulmeting in 2008 en een één-meting in 2010 blijkt, dat door dit project vandalisme en anderen pesten iets minder wordt door de trainingen. Ook ontbijten kinderen meer en sporten kinderen vaker bij een vereniging als ze de training hebben gevolgd. De kinderen laten in open vragen zien dat ze iets van de training hebben geleerd. En alhoewel ze aangeven het geleerde niet vaak toe te passen, omdat het niet nodig is, is de kennis wel blijven hangen. Uit de interviews komt naar voren dat de docenten dit zelf ook merken. De sfeer in de klas is er beter door geworden. Daarnaast hebben de trainingen het effect dat de leraren zelf een bredere blik hebben gekregen. Er is een 'taal' ontstaan die in elke situatie inzetbaar is, niet alleen tijdens de trainingen.

Combinatiefunctionarissen

De combinatiefunctionarissen zijn buurtsportwerkers die samen met het sportteam in de wijk naschoolse bewegingsactiviteiten uitvoeren. Er zijn nu 13 combinatiefunctionarissen aangesteld. Zij werken met sportteams met MBO, HBO en ALO-studenten op de locaties voor bredeschoolontwikkeling. De activiteiten hebben een positieve invloed op de motorische ontwikkeling van kinderen. Ook hebben deze activiteiten een functie om kinderen te laten meedoen.

Er zijn ook combinatiefunctionarissen met specifieke taken op het gebied van cultuureducatie. De komende jaren zal de aandacht er nog meer op worden gericht om juist kinderen te bereiken die (nog) geen lid zijn van een sportvereniging of niet op een andere wijze regelmatig aan sport doen.

De combinatiefunctionarissen zijn gehuisvest in de wijk of het dorp waar ze actief zijn. Ze hebben flexibele werkplekken in basisscholen, bij Welzijngroep Sedna of bij sportverenigingen. Zij geven signalen over (gebrek aan) deelname aan sport en spel door aan jongerenwerkers, die vervolgens mede ingezet kunnen worden om kinderen te bereiken. Andersom signaleren beroepskrachten van Sedna het ook als kinderen en jongeren niet meedoen. Door gezamenlijke inzet van professionals, scholen en ouders wordt geprobeerd om alle kinderen en jongeren kansen te geven wel mee te doen.

Er is onderzoek gedaan naar de resultaten van het werk van combinatiefunctionarissen om de effecten van het werk en eventuele aandachtspunten voor de toekomst goed in beeld te brengen. De resultaten worden in de praktijk ingezet. Tot 2012 wordt het aantal combinatiefunctionarissen nog uitgebreid tot 15 formatieplaatsen.

Senioren sportwerkers

Om de participatie en ook de gezondheid van senioren te stimuleren, heeft de gemeente Emmen twee senioren sportmedewerkers aangesteld. De senioren sportmedewerkers hebben als taak het stimuleren van inactieve senioren tot sport en bewegen.

Vrijwilligers in de sport

Tegenwoordig willen of kunnen veel mensen zich niet meer zoals voorheen lang aan een sportvereniging verbinden. Dat leidt er toe dat veel sportverenigingen momenteel te weinig vrijwilligers hebben. De gemeente zet zich in om samen met de sportverenigingen te zoeken naar andere vormen van het aantrekken van vrijwilligers. Zo worden in samenwerking met Sport Drenthe stagiaires ingezet en is in samenwerking met de welzijnsorganisatie Sedna een vrijwilligersvacaturebank opgezet.

De gemeente gaat in interactief overleg met sportverenigingen, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven nieuwe mogelijkheden verkennen. In het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen kunnen bijvoorbeeld nieuwe vormen van ondersteuning van sportorganisaties worden opgezet.

Gebleken is dat bij grote sportevenementen inwoners uit Drenthe zeer gemotiveerd zijn om vrijwilligerswerk te doen. Overheden, sportverenigingen en maatschappelijke organisaties zijn er sterk in om een grote groep mensen te enthousiasmeren zich belangeloos in te zetten voor (top-)sport.

Sporttechnisch kader en bestuurlijk kader

De gemeente zet zich eveneens in om samen met sportverenigingen die te kampen hebben met te weinig sporttechnisch kader en bestuurlijk kader, te zoeken naar oplossingen. De combinatiefunctionarissen zijn beschikbaar om in overleg met sportverenigingen en maatschappelijke organisaties problemen nader te verkennen en nieuwe oplossingen te bespreken.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning

De gemeente is er voor verantwoordelijk dat iedereen mee kan doen. Er mogen geen drempels zijn om te participeren in de maatschappij. Dit is vastgelegd in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). De gemeente heeft in haar WMO Beleidsplan 2008-2012 verwoord hoe zij wil bijdragen aan maatschappelijke ondersteuning en participatie. In het WMO Beleidsplan zijn 55 actiepunten vastgesteld waar de gemeente zich op richt. Momenteel wordt gewerkt aan een nieuw beleidsplan.

In de WMO zijn negen prestatievelden benoemd. Sport en bewegen kan voor alle prestatievelden van betekenis zijn. Een voorbeeld hiervan is om sport en bewegen meer in te zetten om doelgroepen sterker en zelfbewuster te maken (empowerment). De verdere inzet van sport en bewegen als methode om participatie te bevorderen wordt de komende jaren nog veel meer ontwikkeld. Ook zal via wijkgebonden activiteiten de animo om deel te nemen aan sport en beweging nog meer worden uitgewerkt. De gemeente zal zich inzetten om samen met welzijns- en zorgorganisaties, huisartsen, fysiotherapeuten, sportverenigingen en commerciële aanbieders sport en bewegen nog meer te stimuleren.

In de komende jaren zal nog nadrukkelijker de link tussen de WMO en sport en bewegen gelegd worden. Dit omdat sport en bewegen een belangrijk middel is voor de gezondheid en het welbevinden van mensen. Door het stimuleren van sport en bewegen kan de participatie en integratie van mensen echt toenemen. Mensen kunnen goed worden bereikt met sport en bewegingsactiviteiten en kunnen daardoor beter en volwaardiger meedoen aan de maatschappij.

Voor de gemeentelijke organisatie wordt voorgesteld om beleidsmedewerkers sport en andere sportmedewerkers zitting te laten nemen in de WMO-regiegroep en in WMO-werkgroepen. Zij kunnen onder andere medewerking verlenen aan het realiseren van de doelstellingen van het WMO Beleidsplan en de actiepuntenlijst.

2.3 Aandachtspunt gedragsverandering

Het gemeentelijk beleid richt zich de komende jaren niet alleen op het aanbieden van sportfaciliteiten, maar ook meer op het bewustwordings- en motivatieproces welke voorafgaat aan gedragsverandering. Dit mede in het kader van het bevorderen van participatie en het verminderen van het aantal mensen dat inactief is.

Om de inactieve groep te bereiken is het noodzakelijk om hen meer informatie over de positieve effecten van sporten en bewegen te verstrekken en om de sociale omgeving te betrekken. Het is belangrijk dat de algemene houding t.a.v. sport en bewegen positief wordt. Het bieden van mogelijkheden om te bewegen en sporten is een onvoldoende voorwaarde om mensen daadwerkelijk aan het sporten te krijgen. Voordat mensen bereid zijn om hun gedrag te veranderen, dienen zij ook de motivatie te hebben om hun gedrag te veranderen. Men moet zich als het ware bewust worden van het belang om het eigen gedrag te veranderen.

De intentie om gedrag te veranderen wordt volgens de theorie van gepland gedrag bepaald door drie factoren: attitude, subjectieve sociale norm en de eigen effectiviteitsverwachting. Dit betekent dat gedragsverandering t.a.v. sport en beweging pas tot stand komt naarmate mensen positiever staan tegenover sporten en bewegen (attitude), naarmate de sociale omgeving waarin mensen verkeren positiever staat tegenover sporten en bewegen (subjectieve/sociale norm) en naarmate mensen zelf het idee hebben in staat te zijn het gewenste nieuwe gedrag te kunnen uitvoeren (eigen-effectiviteitsverwachting/zelfvertrouwen).

2.4 Topsport en talentontwikkeling

In de Strategienota Emmen 2020 wordt het belang van topsport voor Emmen verwoord. Topsport heeft een belangrijke invloed op de economie en op de revitalisering van de stad. Met topsportondersteuning levert de gemeente een bijdrage aan:

- het profileren van Emmen als een levendige, vitale stad met een aantrekkelijke woon- en leefomgeving;
- het verhogen van de kwaliteit van sportbeoefening in de gemeente Emmen;
- het aantrekken van nieuwe bezoekers.

Topsportondersteuning wordt gegeven aan topsportverenigingen en topsporttalenten. De gemeente Emmen draagt hiermee bij aan een positief topsportklimaat. Van belang hierbij is ook hoe de vereniging of stichting gestalte geeft aan de topsport in relatie tot citymarketing voor de gemeente Emmen. De identiteit van Emmen is: een energieke gemeente, van aanpakken en doen! Onder meer door middel van evenementen wordt lading gegeven aan deze identiteit. Sportevenementen zijn hiervoor een goed middel, met name de snelle, dynamische sporten die veel publiek trekken. Voetbal

en handbal, topsporten waar Emmen om bekend staat, zijn voorbeelden van sporten waarmee Emmen zich op de kaart kan zetten.

De geschiedenis heeft uitgewezen dat de samenwerking tussen sport en citymarketing tot grote successen kan leiden. Voorbeelden hiervan zijn La Vuelta en WK Voetbal onder 20 jaar, welke tot grote successen hebben geleid. Jaarlijks terugkerende sportevenementen zijn de Gouden Pijl, met vele bekende sporters en 60.000 bezoekers langs de kant en de Drentse fiets4daagse. In 2010 vonden in Emmen het Nederlands Kampioenschap Dammen en het open Nederlandse Kampioenschap Atletiek plaats.

De gemeente Emmen is trots op de talenten die Emmen heeft voortgebracht of Emmen tot hun thuis hebben gemaakt. In de relatie topsport en evenementen is in 2005-2008 ingezet op talentontwikkeling bij amateur-topsportverenigingen of -stichtingen en is een topsportambassadeur benoemd. Deze wordt ingezet om de promotionele waarde van Emmen optimaal te benutten. Concrete voorbeelden van talentondersteuning zijn het Handbaltalentencentrum Noord Nederland en de Stichting Topturnen Emmen.

In de periode 2011-2015 zal het topsportbeleid van de gemeente erop gericht zijn om ondersteuning te geven aan topsportverenigingen/-stichtingen en individuele topsporters die uitkomen op het hoogste niveau van een erkende sportbond in Nederland (voor voetbal geldt hierbij: ere- en eerste divisie). Daarnaast blijft de gemeente Emmen inzetten op talentontwikkeling.

Op deze wijze worden drie doelen centraal gesteld:

- breedtesport onder de aandacht brengen en daarmee de sportdeelname verhogen,
- gerichte inzet op ondersteuning van topsport met een duidelijke focus en beloning van prestatie,
- Emmen als energieke gemeente, waaronder dus topsport, in beeld brengen.

~~Topsport heeft ook een maatschappelijke rol te vervullen, welke ingevuld kan worden door de topsportverenigingen.~~ Naast dat topsport kan leiden tot breedtesport (door de uitstraling van een succesvolle topsportvereniging neemt het aantal jeugdleden van de breedtesportvariant toe), heeft een topsportvereniging kennis en vaardigheden in huis, die ingezet kunnen worden in de breedtesport. Bijvoorbeeld door het opleiden van vrijwillig kader, het geven van clinics en dergelijke. Topsportverenigingen zijn zich bewust van deze rol en werken er, samen met de gemeente, aan hier nader invulling aan te geven.

2.5 Emmen en de Olympische beweging

Het NOC*NSF heeft in nauwe samenwerking met het kabinet een 'Nationaal Olympisch Plan 2028' opgesteld. Een plan, dat een beweging in gang moet zetten, die noodzakelijk is om uiteindelijk als kandidaat-stad/land te kunnen gelden voor de organisatie van de Olympische Spelen in 2028.

In de aanloop naar 2028 wil Drenthe, met haar Drents Olympisch Plan, 'Drenthe 2028', een bijdrage leveren aan het Nationaal Olympisch Plan zoals opgesteld door NOC*NSF. 'Drenthe 2028' is het beleidskader voor recreatieve sport, wedstrijdsport en topsport in Drenthe. Het doel van het plan is om een breed gedragen, integraal sportbeleid te ontwikkelen waarin de topsport, breedtesport, reguliere en aangepaste sporten zijn geïntegreerd.

'Drenthe 2028', dat in eerste instantie vooral het domein sport besloeg, is in de afgelopen jaren sterk verbreed tot een integraal programma met doelstelling op het gebied van economie, welzijn, ruimte, volksgezondheid en sociale cohesie. De visie van 'Drenthe 2028' is dat sport de kracht heeft om processen op gang te brengen op sociaal-maatschappelijk, economisch, ruimtelijk, welzijns- en gezondheidsgebied. Sport werkt als een inspiratiebron, het zorgt voor ontmoeting en bindt mensen.

‘Drenthe 2028’ is dan ook een plan van alle Drenten, van alle overheden, van de sport en van de inwoners. Iedereen zal binnen dit plan een eigen rol gaan spelen.

Uiteindelijk is het Drents Olympisch Plan geworden tot een Drents Olympische beweging; van interactief provinciaal sportbeleid naar een droom van 100 Drenten, waarbij partijen mee kunnen bouwen/dromen. De Olympische gedachte in Drenthe is niet alleen gebaseerd op topsportprestaties. Het is er vooral op gericht dat mensen gaan bewegen. Zo wordt Drenthe een vitale provincie, waar iedereen met heel veel plezier woont, werkt en geniet.

De Olympische beweging gaat over wonen en werken; onderwijs; zorg, welzijn en gezondheid; sociale cohesie; werkgelegenheid en bedrijfsleven; toegankelijkheid en bereikbaarheid en een duurzame samenleving. Op alle terreinen wordt met behulp van sport getracht Drenthe nog beter maken. Eerste mijlpalen in ‘Drenthe 2028’ zijn 2012 en 2016. Hierbij staat de eerste fase tot 2012 in het teken van de beweging in gang zetten (cultuuromslag). De periode 2012 tot 2016 wordt gebruikt om in de juiste ‘Olympische’ baan te komen. Na 2016 komt een fase van accelereren tot het uiteindelijke scoren in 2028.

De missie van de Drents Olympische beweging is om met sport in de volle breedte heel Drenthe naar Olympisch niveau te brengen. Dit betekent:

- Iedereen doet mee
- Iedereen vitaal
- Drenthe op de kaart
- Drenthe is kansrijk

Voor de concrete uitwerking in Emmen: Iedereen doet mee, iedereen vitaal, Emmen op de kaart en Emmen is kansrijk.

3 ACTIEPUNTEN

3.1 Speerpunten volksgezondheidsbeleid

In de Nota Volksgezondheid van het ministerie van VWS zijn de volgende speerpunten genoemd ten aanzien van gezondheid, namelijk het voorkomen en/of verminderen van

- overgewicht en gevolgen daarvan (o.a. diabetes);
- overmatig alcoholgebruik (bij sportkantines meer invloed op alcoholgebruik van jongeren);
- roken;
- depressies;
- eenzaamheid (specifiek door de gemeente Emmen toegevoegd, Emmen gezond (2009), Nota lokaal gezondheidsbeleid 2010-2015).

Sport c.q. bewegen heeft een belangrijke rol in de effectieve bestrijding van deze problemen. Zeker als daarbij de combinatie wordt gemaakt met de doelgroepen waarvoor specifieke aandacht nodig is. Het breedtesportbeleid wordt nog meer wijkgericht ingevuld om zoveel mogelijk mensen te bereiken.

De gemeente is op grond van de Wet Preventieve Gezondheid verplicht lokaal volksgezondheidsbeleid te ontwikkelen. In november 2009 is de nieuwe gemeentelijke ‘Nota Volksgezondheidsbeleid’ vastgesteld. De gemeente streeft ernaar dat mensen langer in goede gezondheid leven. Ingezet wordt op het terugdringen van vermijdbare gezondheidsachterstanden, waaronder het verminderen van sociaal -economische gezondheidsverschillen, het stimuleren van een actieve leefstijl, ‘gezond gewicht’ en een uitstekende sport(voorzieningen)structuur.

Projecten die in dit kader relevant zijn: activiteitenaanbod brede school, fittesten, spreekuren over revalidatie sport en bewegen, sportstimuleringsprojecten voor het primair en voortgezet onderwijs, beweegprogramma’s, voorlichting over genotmiddelen, voedingsadviezen, divers bewegingsaanbod om depressies te verminderen/tegen te gaan en diverse weerbaarheids- en leefstijlprojecten.

3.2 Doelgroepenbeleid

Doelgroepen waar de gemeente de komende jaren expliciet aandacht aan wil schenken zijn:

- kinderen en jongeren;
- senioren;
- mensen met een beperking of chronische aandoening.

Binnen deze doelgroepen is specifiek aandacht gewenst voor inactieven. Daarnaast zal ook meer aandacht worden geschonken aan het stimuleren van sport en beweging onder allochtone vrouwen.

Kinderen en jongeren

Met het aanstellen van (uiteindelijk) 15 combinatiefunctionarissen wordt gemeentebreed ingezet op het bereiken en stimuleren van kinderen en jongeren. Zij zetten aan tot bewegen en sporten en geleiden door naar sportverenigingen. Specifieke aandacht zal de komende jaren uitgaan naar het bereiken van dat deel van de doelgroep dat een grotere afstand heeft tot bewegen en sporten en naar het ondersteunen van de sportverenigingen bij het binnenhalen en (met name) behouden van de jeugd. Hierbij wordt ook gekeken hoe overgewicht onder deze doelgroep kan worden tegengegaan of teruggebracht.

Door specifieke maatregelen zoals de ‘Emmer Sportpas’, waarmee leerlingen een aantal trainingen kunnen volgen bij een sportvereniging, wordt kennismaking met sport gestimuleerd. Met het project ‘Zwemvangnet’ wordt getracht het aantal kinderen zonder zwemdiploma terug te dringen.

De gemeente zet in op samenwerking met het Centrum voor Jeugd en Gezin, Sport Drenthe en welzijns- en zorginstellingen en continuering van projecten als ‘Kinderen doen mee’ en ‘jongeren en veiligheid’.

Senioren

Er worden meer gerichte en vernieuwende activiteiten met betrekking tot bewegen en sport ontwikkeld voor en met senioren en voor mensen die van huis uit niet gewend zijn om te bewegen. Hiervoor worden sportverenigingen, combinatiefunctionarissen, senioren sportmedewerkers, de gemeente, de welzijnsgroep Sedna en sportopleidingen gezamenlijk betrokken om hun expertise in te zetten om de doelgroep te bereiken. Onder meer binnen het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen wordt hier uitvoering aan gegeven, door de inzet van bijvoorbeeld de twee senioren sportmedewerkers, het sportloket, de sportpas en de plannen die sportverenigingen kunnen indienen om inactieven in beweging te krijgen.

Door senioren meer te stimuleren tot bewegen kan de gezondheid en vitaliteit worden bevorderd. Ook het sociale aspect is belangrijk. Sport draagt bij aan het verminderen van eenzaamheid en depressies. Hierbij wordt ingespeeld op de vergrijzing en sterke groei van het aantal senioren in de gemeente.

De gemeente gaat in de komende jaren meer investeren in het bewustwordings- en motivatieproces welke voorafgaat aan gedragsverandering. Laagdrempelige informatie, leuke sport- en spelmogelijkheden en creatieve theatervormen kunnen goede mogelijkheden bieden om het bewegingsaanbod af te stemmen op de motivatie van individuen en hun directe sociale omgeving. Ook hierbij worden combinatiefunctionarissen ingezet, die sport- en beweegactiviteiten in de wijken en dorpen brengen.

3.3 Topsport en talentontwikkeling

Binnen het huidige topsportbeleid vindt ondersteuning van topsport plaats door middel van het verstrekken van subsidie aan team(top)sport en individuele topsporters. Als het gaat om topsportbeleid kan onderscheid gemaakt worden tussen het faciliteren van topsport, ten behoeve van een positief topsportklimaat en citymarketing, en het ondersteunen van talentontwikkeling. In de komende periode zal het beleid zich in die lijn verder ontwikkelen. Enerzijds zal topsport gefaciliteerd worden door in de voorzienings sfeer randvoorwaarden te scheppen die bijdragen aan een positief topsportklimaat. Te denken valt aan het realiseren van voorzieningen die toereikend zijn voor de topsportverenigingen en bovendien bijdragen aan het profiel van Emmen als energieke gemeente met ruim aandacht voor (top)sport. Er zullen criteria ontwikkeld worden om te bepalen welke topsportverenigingen op welke wijze gefaciliteerd kunnen worden.

Anderzijds zal de gemeente zich, mede in het kader van de Drents Olympische Beweging, inzetten om talentvolle kinderen en jongeren meer kansen te bieden hun talenten daadwerkelijk te ontwikkelen. Het gaat hierbij vooral om het creëren van mogelijkheden voor ‘regionale toppers’ die niet worden ondersteund door NOC*NSF, maar wel kansen zouden moeten krijgen voor talentontwikkeling. De gemeente wil samen met anderen zoeken naar een budget hiervoor. Faciliteiten in dit kader liggen in de sfeer van de bekostiging van een deel van trainingsstages elders in het land of in het buitenland.

Een topsportvoorziening, waar (toekomstige) topsporttalenten kunnen trainen, draagt ook bij aan talentontwikkeling. Hierbij kan aansluiting gezocht worden bij de plannen van de topsportverenigingen om één gezamenlijke jeugdopleiding te starten. Samen met de provincie en het onderwijsveld, o.a. een loot-school, worden hiertoe regionale talentcentra (RTC's) ontwikkeld. Er zijn inmiddels al RTC's handbal, tafeltennis, voetbal en waterpolo. Het doel is talenten zo te

faciliteren, dat ze zich maximaal kunnen ontwikkelen. Hierbij wordt aangesloten bij de Olympische beweging.

Het jaarlijkse topsportbudget zal met ingang van 2012 in principe worden ingezet op trainingsfaciliteiten voor topsportverenigingen en topsporters, alsmede om talentontwikkeling te verruimen. De doelstelling is om het topsportbudget te verruimen. Ook zal, in samenwerking met de topsportverenigingen, verder vorm en inhoud worden gegeven aan de maatschappelijke rol die zij (kunnen) hebben.

3.4 Topsport- en breedtesportkoppeling bij evenementen

De gemeente streeft ernaar om bij topsport de koppeling te leggen met het stimuleren van breedtesport. Zo worden side events ingezet om sportparticipatie te bevorderen. De gemeente wil met belangstelling kennismaken van onderzoeken die meer licht werpen op mogelijkheden om topsport nog meer zijn vruchten te laten afwerpen en te verbinden aan breedtesport. Dit zal worden opgenomen in het nieuwe topsportbeleid dat in deze periode zal worden ontwikkeld.

3.5 Drents Olympisch Plan

Het Drents Olympisch Plan, ‘Drenthe 2028’, is een gezamenlijk plan van de provincie Drenthe, gemeente Emmen, andere Drentse gemeenten en maatschappelijke organisaties en onderwijsinstellingen, zoals VNO, MKB en Drenthe College.

Het Drents Olympisch Plan moet een bijdrage leveren aan een kwalitatief beter Drenthe. Drenthe op Olympisch niveau betekent niet dat we behangen met medailles terugkomen vanuit Londen in 2012 of dat de kandidatuur van Drenthe als eerste Spelenorganiserende provincie het belangrijkste doel is. Provincie Drenthe is de trekker van het plan. Voor de organisatie is een stuurgroep en projectgroep in het leven geroepen waarin de provincie, gemeenten, zorg, VNO-NCW, MKB, onderwijs, sportorganisaties samenwerken.

De volgende doelstellingen worden nagestreefd:

- in 2028 is de Drentse bevolking fit en vitaal;
- in 2028 is sport voor iedereen in Drenthe toegankelijk en doen steeds meer mensen door sport mee aan de samenleving;
- in 2028 kent Drenthe een cultuur van willen presteren en kunnen excelleren zowel op sportief als op andere gebieden;
- in 2028 staat Drenthe in Nederland bekend als de sportprovincie;
- in 2028 kent Drenthe een uitgekiend sportlandschap met multifunctionele beweegparken, en beweegvoorzieningen naast huis.

De eerste fase tot 2012 staat in het teken van de beweging in gang zetten (cultuuromslag). De periode 2012 tot 2016 wordt gebruikt om in de juiste ‘Olympische’ baan te komen. Na 2016 komt een fase van accelereren tot het uiteindelijke scoren in 2028.

3.6 Samenwerking met sportscholen en individuele groepen

De gemeente werkt meer en meer samen met sportscholen en individuele groepen. Zo is de afgelopen jaren samenwerking gezocht met sportscholen, bijvoorbeeld voor het project ‘sociale weerbaarheid in de Blokken’. Bij de Vuelta is een spinningmarathon georganiseerd. De middelen die daarmee zijn opgehaald zijn besteed aan een goed doel, in casu aan het sport- en spelmateriaal voor een mytylschool.

De gemeente ziet sportscholen als sportaanbieders met wie afspraken gemaakt kunnen worden over samenwerking. Extra aandacht is nodig in verband met subsidiëring.

3.7 Beweegbuurten en wijkgerichte aanpak

In de beweegbuurt werken onderwijs, sportaanbieders, welzijn, cultuur en andere vormen van educatie optimaal samen. Zowel binnen het onderwijs als in het buitenschools programma van een beweegbuurt zijn kinderen actief binnen een kwalitatief hoog, uitdagend en gevarieerd sportaanbod. Daarnaast worden via wijkgebonden aanpak meer mogelijkheden gecreëerd voor sport en bewegen. Vooral de breedtesport wordt hierbij gestimuleerd. Hierbij is samenwerking tussen gemeente, Brede School, welzijns- en zorgorganisaties, Emmen Revisited, sportteams en sportverenigingen van belang.

In 2009 is een inventarisatie gemaakt van de huidige problematiek in de wijken en dorpen ten aanzien van deelname aan sport en bewegen. Op basis van de onderzoeksresultaten zullen voorstellen worden uitgewerkt. Ook is de opleiding Motorial Remedial Teaching/Club Extra een stap in de goede richting om de signalering en toeleiding naar naschoolse activiteiten te verbeteren. Onlangs is een aanzet gegeven om met behulp van good practices kinderen(en hun ouders) te stimuleren deel te nemen aan naschoolse activiteiten en/of activiteiten bij sportverenigingen in de wijken en dorpen in beeld te brengen.

3.8 Nieuwe versus oude voorzieningen

De gemeente Emmen bestrijkt een groot gebied en beschikt daarbinnen over veel voorzieningen. Dit betekent dat onderhoud en groot onderhoud aan keuze onderhevig zijn, vooral omdat er veel kosten gepaard gaan met dergelijk onderhoud. Nieuwe voorzieningen zullen daarom niet naast bestaande voorzieningen worden gerealiseerd, maar nadrukkelijk in plaats van bestaande voorzieningen. Ook zal er bij het realiseren van multifunctionele accommodaties en/of sportaccommodaties rekening worden gehouden met vastgesteld accommodatie- en subsidiebeleid.

3.9 Jaarlijkse schouwen en homerunsysteem

Op basis van jaarlijkse schouwen en het *Homerunsysteem* wordt voorzien in het onderhoud van de sportparken en gebouwen. Het Homerunsysteem functioneert goed en zal de komende jaren worden gehandhaafd. De uitgangspunten voor het voorzieningenniveau in relatie tot het onderhoud zullen verder worden uitgewerkt.

De gemeente heeft goed inzicht in de bezettingsgraad van sportvoorzieningen en speelt tijdig in op noodzakelijke aanpassingen en nieuwe kansen. Voor enkele sporthallen, die meer dan dertig jaar oud zijn, is op korte termijn groot onderhoud noodzakelijk. Verder worden de mogelijkheden onderzocht om een nieuw overdekt zwembad te realiseren op het sportpark Meerdijk. Hier bevinden zich al accommodaties voor honkbal, softbal, rugby, lacrosse, wielrennen, atletiek en hockey.

3.10 Evaluatie en monitoren

Het Sportbeleid 2006 – 2010 is nader uitgewerkt en geconcretiseerd in het ‘Nationaal Actieplan Sport en Bewegen 2008 - 2012’ (NASB). Dit is een uitvoeringsprogramma waarin de beleidsuitgangspunten op het gebied van sportstimulering en volksgezondheid zijn verwoord in activiteiten/projecten en daarmee samenhangende resultaten en effecten. Monitoring over de voortgang van de werkzaamheden binnen het NASB en evaluatie zijn structureel belegd in de reguliere organisatie.

Het NASB loopt tot en met 2012 en kan daarmee ook dienen als uitvoeringsprogramma voor dit beleidskader. Vanaf 2013 kan, in lijn met de werkwijze in andere (sociale) beleidsterreinen, gewerkt worden met een jaarlijkse cyclus van uitvoeringsprogramma's sport. In die cyclus is ook monitoring en evaluatie opgenomen.

Met de jaarlijkse schouwen en het gebruik van het *Homeruns* systeem vindt monitoring en evaluatie plaats op het gebied van sportvoorzieningen.

Verder zal voor de monitoring en sturing van de uitvoering van deze kadernota de planning en control-cyclus benut worden. De tekst van de programmabegroting voor programma 8 'Sport, recreatie en cultuur' zal telkens geënt zijn op deze kadernota en zal telkens een nieuw actieplan op hoofdlijnen bevatten voor elk volgend jaar. De gestelde doelen en de kwalitatieve en kwantitatieve uitwerking daarvan komen daarbij telkens aan de orde.

4 FINANCIERING

De gemeente Emmen heeft ambitieuze doelstellingen op het gebied van sport. Voor het realiseren van deze doelstellingen is het noodzakelijk de benodigde middelen te genereren. De te beïnvloeden financiële ruimte in de gemeentelijke begroting om de geschetste ambities en doelstellingen te verwezenlijken is nihil. Het overgrote deel van het ‘sportbudget’ is personeels- en accommodatiegebonden. Slecht 3 à 4% is beschikbaar voor het initiëren van, deelnemen aan en/of subsidiëren van projecten en activiteiten die bijdragen aan het realiseren van de in deze notitie geschetste doelstellingen en ambities om sport meer in te zetten als middel tot het bereiken van maatschappelijke doelstellingen.

In deze kadernota sportbeleid is geconstateerd, dat het huidige fijnmazige netwerk van sportaccommodaties relatief hoge kostenposten met zich mee brengt. Hierdoor blijft er weinig ruimte over voor nieuwe initiatieven en kan er nauwelijks een beroep worden gedaan op rijks- en provinciale subsidies omdat er slechts zeer beperkt cofinancieringsmiddelen voorhanden zijn. Een aantal sportvoorzieningen is in stichtingen ondergebracht. Privatisering van deze voorzieningen werd voornamelijk vanuit financiële overwegingen voorgestaan. De beheersstichtingen hebben stuk voor stuk problemen om de exploitatie rond te krijgen en komen niet toe aan het reserveren van middelen voor (groot) onderhoud. Het per 2006 ingestelde knelpuntenbudget biedt enige financiële soelaas, maar geen structurele oplossing. In 2012 zal dit knelpuntenfonds worden geëvalueerd.

Het ligt in de lijn van het in deze kadernota sportbeleid uitgesproken basisprincipe, om sport via een integrale benaderingswijze in te zetten als middel voor het bereiken van maatschappelijke doelen, om aansluiting te zoeken bij andere financieringsbronnen die niet in eerste instantie op de sport zijn gericht. Er zal actief gezocht worden naar dergelijke kansen en mogelijkheden. Niettemin blijft het wenselijk om op een meer structurele basis het gemeentelijk sportbudget te verruimen

Voor nieuw beleid kan een beroep worden gedaan op het Nationaal Sport en Bewegingsfonds en – als het gaat om evenementen met een (inter)nationaal karakter die veel publiek trekken en die de identiteit van Emmen ondersteunen – op middelen uit city marketing. Voor initiatieven die gericht zijn om specifieke doelgroepen te stimuleren tot sport en bewegen kan ook een relatie gelegd worden met het Participatiefonds en WMO.

5 BRONNEN

Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50, 179-211.

Drenthe maakt dromen waar. Drents Olympisch Plan 2028. Contouren, inhoud en organisatie.
<http://www.drenthe.nl/publish/pages/34409/seo09093004dopdrenthemaaktdromenwaar.pdf>

Gemeente Emmen, Beleidsplan WMO 2008-2012.

Gemeente Emmen, Emmen Gezond. Nota Lokaal gezondheidsbeleid 2010-2015, november 2009.
http://www.emmen.nl/fileadmin/files/www.emmen.nl/Tekstpaginas/Wonen_en_leven/Welzijn/Gezondheidszorg/NotaVolksgezondheid220909.pdf

Gemeente Emmen, “Accommodatiebeleid geaccommodeerd”, 2008.

Gemeente Emmen, “Algemene subsidieverordening”, 2009.

Gemeente Emmen, “Beleidsregels diverse subsidies”, december 2009.

Gemeente Emmen, “Emmen gezond”, 2009.

Gemeente Emmen, “Kadernota Sport 2006-2010”, januari 2006.

KNVB, Sportaccommodaties van de voetbalverenigingen in de gemeente Emmen (maart 2009).

Nanninga, M. Onderzoek multifunctionele sportvelden in Emmen, RUG, sociologie 2007.

Nederlands Instituut voor Sport en Beweging, Nationaal Actieplan Sport en Beweging, Nulmeting 2009.

Provinciale Staten Drenthe, december 2009 en februari 2010.

Schouwenaars, N.T., & Dijk, van, P.J. (2008). Drentse Sportmonitor 2008.
http://www.sportdrenthe.nl/img/PDF_bestanden/Drentse_Sportmonitor_2008.pdf

Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), W.J.H.Mulier Instituut, Sport: een leven lang. Rapportage Sport 2010